

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

**25 години от ратифициране на Европейската
конвенция за защита правата на човека и
основните свободи от
Република България**

30 ноември 2017 г.

**„Европейските стандарти за защита
правата на човека: влияние на
практиката на Съда в Страсбург върху
националното законодателство и
институциите”**

Република България и Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ)

- ▶ През **1992 г.** България ратифицира Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи
- ▶ За **67 г.** от своето съществуване ЕКПЧ създава уникален **правен стандарт** и механизъм за защита на основните права и свободи
- ▶ ЕКПЧ и практиката на Съда обвързват **47 държави** с над **700 млн. души** на огромна територия: от Мурманск до Палермо и от Рейкявик до Владивосток

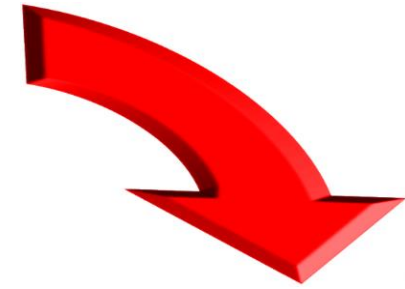
Реалната ситуация у нас

- ▶ Налице са редица случаи, в които **институциите не предприемат** указанията от ЕКПЧ мерки
- ▶ **Рецидиви и пилотни решения**, които показват системен и/или структурен проблем с прилагането на ЕКПЧ
- ▶ **Дела с продължително наблюдение (между 10 и 17 години)**, които засягат целия спектър от права по Конвенцията

Европейската тенденция през 2016 г.

- ▶ Висящите дела и делата под засилено наблюдение показват тенденция към намаляване
- ▣ 2066 приключени дела през 2016 г.
- ▶ Намалява общият брой дела под засилено наблюдение:
- ▣ Закрито е наблюдението по 45 дела в държавите-членки

Тенденции: България и Европа

- ▶ **262** висящи дела за България към м. октомври 2017 г.
- От **649** осъдителни решения за 25 г. окончателно са затворени **387** дела
- ▶ За сравнение:
 - Германия: от общо 220 осъдителни решения е затворила 200, а висящи за 2016 г. са 20 дела.
 - Швеция: от общо 72 дела, 70 са затворени, висящи – 2.
 - Дания: от общо 34 дела, 33 са затворени, висящо – 1.
 - Франция: от общо 1006 дела, 969 са затворени, висящи – 37.

Тенденции: България и Европа (2)

- ▶ За сравнение:
 - ❑ Русия има 1 603 неизпълнени решения на ЕСПЧ, но Русия има население, което е 20 пъти по-голямо от това на България.
 - ❑ Италия има близо 2000 текущи дела, но те са само по два текста на конвенцията – продължителност на съдебното производство и липса на ефективно правно средство срещу това.

Ситуацията в България

- От текущите 262 дела, **108 са в процедура по засилено наблюдение, разпределени в 15 групи:**
 - ❑ Дела за неефективно разследване – Великова, С. З, Колеви, групата дела Кехайов;
 - ❑ Незаконно задържане – делото Станев;
 - ❑ Експулсиране и екстрадиция – групата дела С.Г и други, групата дела Акад, М и други
 - ❑ Ефективност на правосъдието – Групата дела Китов и групата дела Джангазов
 - ❑ Защита на личния и семеен живот – делото Асоциация за Европейска интеграция и Екимджиев
 - ❑ Въпроси, свързани с роми – Йорданова и други
 - ❑ Свобода на сдружаването – ОМО Илинден 1 и 2
 - ❑ Защита на собствеността – Международна банка за търговия и развитие АД и други
 - ❑ Избирателни права – делата Кулински и Събев

Тенденции: България и Европа (3)

- ▶ България се оказва държава с перманентно висок процент дела под засилено наблюдение.
- ▶ България е една от четирите държави, заедно с Турция, Румъния и Грузия, за които е проведена процедура по прехвърляне от обикновено в засилено наблюдение.
- ▶ **7 % от общия брой дела под засилено наблюдение са срещу България, изпреварена само от Русия, Турция и Украйна,** които имат много осъдителни решения и в пъти по-голямо население (Годишен доклад на Комитета на Министрите за 2016 г.)

Размер на изплатените обезщетения

- ▶ През 2016 г. България е изплатила **обезщетения** в размер на 969, 492 евро, към **м. октомври 2017 г.** вече са **присъдени 799 595 евро**
- ▶ За сравнение:
 - Германия е изплатила обезщетения за 2016 г. в размер на 69 369 евро (за 2017 – 34 748 евро)
 - Нидерландия – 79, 561 евро (за 2017 – 3,600)
 - Чехия – 13,800 евро (за 2017 – 30, 667)

Положителни примери за България

- ▶ Положителни примери за дела, по които има предприети значими мерки през последните години:
 - Група „Сдружение за европейска интеграция и права на човека и Екимджииев“
 - Група „Великова“
 - Група Кехайов–Нешков и др.
 - Група Димитров–Хамънов

Дела, по които следва да бъдат предприети спешни мерки:

- ▶ Група Великова срещу България и делото Митев срещу България:
- Група дела за прекомерна употреба на сила от органите по охрана на реда и липсата на ефективно разследване на подобни случаи
- Евентуална промяна в НПК, според която осъдителното решение на съда в Страсбург да служи за основание за възобновяване на наказателното производство от досъдебната му фаза.
- Въвеждане на задължителна адвокатска защита при полицейско задържане.

Дела, по които следва да бъдат предприети спешни мерки:

- ▶ Групата Йорданова и др. срещу България и делото Иванова и Черкезов срещу България:
- Евикция на лица, живеещи в незаконно построени жилища, включително малцинствени групи
- Макар и да е налице незаконно строителство, държавата е бездействала в продължение на 10 – 20 години и решението за събаряне трябва да отговаря на множество критерии, за да не бъде нарушен чл. 8 от ЕКПЧ за правото на личен и семеен живот
- Промени в законодателството, които да изискват преценка за наличието на пропорционалност на предприетите мерки
- Промени в чл. 6 от АПК и в специалните закони
- В момента ЗУТ не прави разлика между незаконен хотел и незаконен дом

Годишен доклад на омбудсмана за 2016 г.

- ▶ Нова глава, посветена на наблюдението на прилагането на конвенции за защита на правата на човека:
„Наблюдение на ефективното прилагане на международните актове в областта на правата на човека“
- ▶ Специален акцент върху прилагането на ЕКПЧ и привеждане на законодателството в съответствие с препоръките в осъдителните решения на ЕСПЧ
- ▶ Фокус върху наблюдението на изпълнението на осъдителните решения на ЕСПЧ срещу България

Препоръки на омбудсмана от Годишния доклад за 2016 г.

- ▶ По-ефективно взаимодействие и обмен на информация между институциите, отговорни за изпълнението на конкретните решения
- ▶ По-сериозни правомощия на Министерство на правосъдието в процеса на координация по изпълнение на решенията, за да може и самите институции да поемат по-активно своите задължения.

RECOMMENDED

Практиката на ЕСПЧ се отнася до всички държави-членки

- ▶ Значение имат не само осъдителните решения срещу България, а и тези срещу другите държави
- ▶ Аргументите за осъждането на една държава са аргументи и за всички останали и препоръките на Съда следва да бъдат съблюдавани.
- ▶ Един от силните ми аргументи за промяна в ГПК във връзка с проблемите на гражданите с частните съдебни изпълнители бяха осъдителните решения срещу Словения и Литва

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!